

**Поняття «самоактуалізація»
як психолого-педагогічний компонент
у вихованні студентської молоді**

Н.О.ЛИСАК

Харківський державний університет харчування та торгівлі

Виховання у вищій школі є невід'ємною складовою цілісного педагогічного процесу. Саме воно створює умови для розвитку позитивних рис характеру сучасної молоді. Сьогодні в процесі виховання українського студентства спостерігаємо такі процеси: значна кількість студентів просто не бачать свого потенціалу, нічого не знають про його існування, не розуміють користі від самовдосконалення, вони зменшують свої шанси до самоактуалізації і самореалізації.

Створити умови, в яких би розвивалися і формувалися особистості, які здатні до самоактуалізації, – мета кожної педагогічної системи. Створення таких умов у процесі навчання і виховання буде сприяти тому, щоб кількість особистостей, що самоактуалізувалися, стала значно більшою, ніж є на сьогодні. Тому в курсі "Психологія та педагогіка" ми прагнемо забезпечити не тільки становлення активної пізнавальної позиції студента, а й допомогти йому визначити і якнайповніше розкрити свої індивідуальні здібності, потреби, можливості, інтелектуальний і творчий потенціал.

На нашу думку, значний психолого-педагогічний компонент містить у собі засвоєння студентами змісту поняття «само актуалізація». Сучасний термін *само актуалізація*, виходячи з відомої концепції А.Маслоу, – це безперервне прагнення людини до більш повного виявлення та розвитку своїх особистісних можливостей.

Як зазначають О.В.Киричук і В.А.Роменець, самоактуалізовані особистості відповідають таким критеріям.

1. Вони сприймають реальність адекватніше, ніж інші, що сприяє комфортнішим взаєминам з нею. Вони існують ближче до реальності, до природи, краще розуміють інших людей, легше переносять двозначність та невизначеність.

2. Вони можуть сприймати себе і власні індивідуальні характеристики майже без почуття провини чи тривоги і до того ж можуть досить легко сприймати, розуміти, не засуджувати інших.

3. Вони демонструють справжню спонтанність як у думках, так і в поведінці, хоча дуже рідко поводяться всупереч ustalеним нормам.

4. Вони проблемоцентричні, а не егоцентричні; розглядають себе в широкому соціальному контексті, визначаючи власну життєву місію.

5. У них є потреба в приватності, відокремленості, самостійності, і тому вони можуть дивитися на життя досить уособлено, об'єктивно.

6. Вони відносно незалежні від своєї культури та середовища, але не намагаються це продемонструвати лише для того, щоб бути не такими, як інші.

7. Вони можуть глибоко розуміти найгрунтовніші життєві прояви, даючи об'єктивну оцінку тому, що вони бачили чи робили дуже давно.

8. Багато хто з них має містичний досвід типу глибокого переживання екстазу, відчуття безмежних обріїв, що відкриваються ним, переживання власної могутності й водночас безпорадності, що закінчується переконанням у тому, що сталося щось незвичайне.

9. Вони мають глибокі соціальні інтереси і співчують людям, з якими ідентифікуються.

10. Вони здатні на дуже глибокі позитивні міжособистісні стосунки, найчастіше з невеликою кількістю індивідів.

11. Вони демократичні у своєму ставленні до інших, поважають усіх людей, незважаючи на расову, релігійну, класову належність.

12. Вони дуже добре розрізняють, цілі і шляхи їх досягнення, віддаючи перевагу саме шляху до бажаної мети [1].

Отже, самоактуалізація може бути, на нашу думку, одним з найважливіших та найголовніших теоретичних базисів гуманістичного виховання української молоді.

1. Основи психології: Підручник / За заг. ред. О.В.Киричука, В.А.Романця. – К.: Либідь, 1997. – С.585-586.